

הח' משה הימן, „און“ מעיר :
הנתונים במאמרו של דן קלי בנוגע ל„ימים פתוחים“ (או ימים לא הרות) שאובים מהדו"ח השנתי של המחשב, שהופיע בינואר 1971. הדו"ח כולל פרות שסיימו את תחלובתן במרוצת שנת תש"ל (1.10.1969—30.9.1970). פרות אלו המ- ליטו בשנת 1968/69 מהזרעות, שנעשו בשנת 1967/68, כ-3 שנים לפני הכנס של „השרות“, ב-29 ביולי 1970, שדן בהקדמת מועד ההזרעה. באותה שנה — 67/68 היו תוצאות ההתעברות בקיבוצים שוות ב„השרות“ כב„און“, וכן היה שווה מספר ההזרעות להתעברות.

באותם הימים נהגו המשקים להקדים בהזרעת הפרות נמוכות התנובה בלבד, ואילו הזרעתן של הפרות עתירות התנובה דחו למועד מאוחר יותר. מבכירות היו מזריעים לרוב $2\frac{1}{2}$ —3 חודשים אחרי ההמלטה.

לכן, אין כל השלכה מ„ימים פתוחים“ לעניין הפוריות. התנובות הגבוהות בצפון מסבירות את מספר ה„ימים הפתוחים“.

משה הימן

סיכום כל ארצי של „תקופה פתוחה“ לפי סקטורים לשנת 70—1969 — תש"ל (עיבוד מרכז ע"י המחשב לשתי אגודות ההזרעה מנתוני ספר העדר)

ממוצע ארצי	אזורי 'השרות'	אזורי 'און'	
106.0	99.0	109.0	מושבים
100.0	98.0	101.2	קיבוצים 2 חליבות
110.0	106.9	112.2	קיבוצים 3 חליבות
108.7	104.9	110.5	ממוצע אזורי וכל ארצי

לסיכום

המספרים הנ"ל — ימים תקופה פתוחה, המפר- טים כל שיטת מימשק בנפרד וההשוואה בין שני אזורי פעולה של האגודות (לפי החלוקה שניתנה בדו"ח השנתי של „און“) מצביעים בכירור על כך, שבכל שיטת מימשק התקופה הפתוחה קטנה יותר באזור פעולת „השרות“. בהפרש של 5, 6 ימים בין שני מרחבי האגודות.

דן קלי

„השרות להזרעה מלאכותית“

ספטמבר 1971

תצוגת הבקר ה-21 של „און“

אומנם הזמן, שהבוקרים מבלים בתצוגות שלנו קצר מאוד („בין החליבות“), בכ"ז יש הדים חיוביים למופע הזה, שהוא חלק מעבודתנו הטי- פוחית, והציבור מחייב את המשכו. הנהלת „און“ מבקשת מהחברים להציע הצעות לשינויים, ולהעלות רעיונות לשיפור התצוגות, ומחשבות שעשויות לתרום לגיוון ולריענון האי- רוע.

★

לתצוגה ה-21 הובאו 6 קבוצות של מבכירות בנות פרים צעירים, שמועד סיום מבחנם מתקרב. שניים מן הפרים — בנים של פרים שוודיים מצטיינים, שניים אחרים — בני „בני“ שלנו, ויתרם — בן בראון אחד ובן צין אחד. מבחינת הופעתן החיצונית היו הקבוצות של „לזו“ (ממוצא שוודי) ושל „בובי“ (בן בני ובת בראון האם) — החזקות, הטובות והמרשימות ;

מבוא

תצוגת הבקר, שמטרתן לאפשר לקהל הבוק- רים הרחב, להכיר ולשפוט, קבוצות פרות, בנות הפרים הצעירים, שעומדים בסיום מבחנם, הפכו למסורת. התצוגות מרכזות תמיד ציבור גדול של בוקרים ותלמידים.

התצוגה ה-21 האחרונה, שהתקיימה ב-9 בנובמבר, היתה מוצלחת מבחינת יופיין של המוצגות, אבל לקויה בארגון, ובעיקר, בלט אי נקינות של הרבה פרות, שנשלחו על-ידי המשקים. הדבר צוין במיוחד ע"י אנשים מחו"ל, שביקרו בתערוכה, והם רגילים לראות תערוכות בקר, בהן הפרות מבריקות בנקיון מכף רגל ועד ראש. יש להקנות לציבור הבוקרים בארץ תודעה ועניין במראהו החיצוני של הבקר, ידיעה בהערכת תכונות גופניות, וללמוד להסתכל בעין בוחנת של בעל מקצוע.

העטין של בת מסד

עטין של בת לוז

הקטלוג לתצוגה הוכן בצורה נאה והכיל מידע רב. ראיות לציון מיוחד טבלאות הסיכום של השיפוט, מהירות הגדילה, אופן ההמלטה ונתונים על התנובות. השיפוט סוכם הפעם, לראשונה, בציון הסטייה מן הממוצע של כל 45 הקבוצות שנשפטו במשך שלוש השנים האחרונות (ראה טבלה בסוף הרשימה).

את גורל הפרים נחרוץ רק לאחר שנקבל את המבחנים של 122 ימי החליבה מהמחשב.

בסיכום אפשר להגיד: תצוגה מוצלחת, טעונת שיפורים, ואנו מזמינים בזה הצעות לשינויים ותוספות לתצוגות הבאות.

מתוצאות השיפוט בתצוגה

צוינו לשבח הבוקרים ממשמר-העמק, מרחביה וגבת, על הבאת פרות מצוחצחות ומבריקות לתצוגה.

ואלו הפרות שזכו בפרסים, כיפות מהשאר בקבוצותיהן:

1. „אצילה” בת בובי מגבע,
2. „פסי” בת שריון ממשמר-העמק,
3. „קפריסה” בת יאור מעין-המפרץ,
4. „זינה” בת טייס משריד,
5. „תרצה” בת לוז משער-הגולן,
6. „מימי” בת מסד מעין-חרוד, הקה”מ.

בין האמהות העתודות הצטיינה וקיבלה פרס ראשון „זורית” בת תור, האם של „נחשול” ו- „זוטר”.

היא כעת אחרי המלטתה השישית, פרה בעלת גוף מוצק וכבד, עמוקה ורחבה, עם אופי חלבי

כוונתי — למבנה הגוף, העטין ואחידות ההופעה. גם בנות „מסד” (בן בראון), אשר עמדו בנפרד בסככה הגדולה, הצטיינו במבנה גוף חסון (אמנם לא גדולות), עם עטינים סימטריים יפים, ובפרט העטין אחורי — מחובר היטב ומתמשך כלפי מעלה בצורה המבטיחה הנבה רבה.

הקבוצות של „טייס” (שוודי) ו- „יאור” (בן צין ובת עדי), היו חלשות יותר מבחינת הופעתן הכללית. בנות „יאור” — קטנות, בעלות מבנה חלש ועדין, ואילו של „טייס” — בלתי אחידות, ועטין האחורי אינו מפותח די צרכו. באופן כללי אפשר לומר, שלכל המוצגות גם יחד היו עטינים רצויים ושנראית כאן התקדמות חיובית, בהש- וואה לקבוצות רבות שהופיעו בתצוגות קודמות.

קבוצת האמהות של פרים צעירים, אשר נרכשו על ידינו לאחרונה, היתה צריכה לכלול 8 פרות, ביניהן מהיפות ביותר בארץ. לצערנו, לא הגיעה אלא מחציתה של הקבוצה בלבד, וחבל. קשה לרכז פרות עילית, המניבות קרוב ל-50 ליטר חלב. בעלי הפרות אינם ששים ואינם מסכימים בנקל להביאן לתצוגות.

גם בזה יש לנו ללמוד מהבוקרים באמריקה ואירופה, אשר גאים להציג פרותיהם, האמהות לפרי רבייה.

מובהק; גבה ישר, עכוזה רחב ושטוח, העטין בעל נפח ומאוזן, האחורי מחובר גבוה והקדמי מתמשך יפה קדימה, הרבעים מפותחים בצורה שווה, והפטמות מוצבות באופן סימטרי ויפות בצורתן. סיכום המבחן הגופני:

בנות הפר (45 פרים)	מספר בנות (2918)	גודל והיקף הגוף (90)	אופי חלבי (93)	רקמת בשר (96)	רגלים וכתף (93)	עטין קדמי (70)	עטין אחורי (60)	פטמות (70)
בובי	74	+27	+26	+13	+24	+25	+28	+15
שריון	80	+17	+8	+8	+26	+28	+23	+13
יאר	62	-38	+22	-31	-21	+33	+16	-4
טיס	56	+5	-7	+20	+20	+12	+13	+7
לז	100	+18	+18	+7	+24	+22	+20	+30
מסד	61	-5	+12	+20	+17	+23	+37	+20

המספרים בסוגרים מבטאים את הממוצע המצטבר של 45 קבוצות בנות — מבכירות. המספרים מסומנים ב" + ו- — מבטאים את הסטייה מהממוצע המצטבר לחיוב או לשלילה.

משה הימן, "און"

לקט מספרות מקצועית

יתרונות כלכליים וביולוגיים בגידול בני בקר על-ידי החלפת חלבון מן החי בחלבון צמחי

מכן בעד הפיגור בגידול בתוספת גדולה יותר במשקלם החי.

עובדת כושר הפיצוי, לפי תוצאות הניסוי, נמצא שכת עד גיל 150 יום ומוסברת בתנאים המשוררים של חומרי המזון הצמחיים.

ההסתגלות הטובה יותר למזונות הצמחיים שבמנת המזון של בני הבקר מוסברת בהשפעתם הטובה על התפתחות המעיים הדקים והגסים, המתבטאת במשקל הרקמה, אורך המעיים ומבנה דפנותיהם של המעיים הדקים (במובן עוביה של השכבה הרירית). במערכת העיכול גדלה כמות הרקמה הפעילה, שביסודה היא הגורם הקובע בהסתגלות לחומרי המזון שבמנה. פרט לאפקט הביולוגי, שעליו הצבענו, הופחת במידה רבה השימוש בחלבון מן החי, אשר השפיע בחיוב על הצד הכלכלי בהוצאות הגידול הישירות על תוספת 1 ק"ג משקל חי.

מפרסומי מדענים צ'כיים, בחוברת —

"גורמים ביולוגיים וכימיים בהזנת בעלי חיים,

מרץ 1971"

תורגם מסיכום ברוסית, ע"י ח. ט.

בגידול בני בקר במנה מצומצמת של חלבון החלב והחלפתו בחלבון צמחי עד גיל של 90 יום מוכרחים להביא בחשבון פחיתה באינטנסיביות הגדילה, דהיינו: תוספת משקל חי ירודה יותר.

בניסוי שנעשה, החליפו חלק מן החלבון מן החי בחלבון צמחי בכמות שווה לחלבון החי ש- נחסך, בהשוואה לשיעור החלבון של קבוצת ביקורת. עד גיל 40 יום היה מקורו של החלבון המוחלף מסויה בתוספת כמויות קטנות של ש"ש. ואילו בין 40 ועד ל-90 יום השלימו עוד עם חלבונים מחיטה, אספסת ותירס.

תוצאת הניסוי, כמתואר לעיל, משמעותה — שאסור בגיל רך להחליף לבני הבקר את החלבון מן החי בכמות שווה (כערך מזון שווה) שנחסכה בחלבון צמחי, כי זה גורם לחסר במנת המזון בתכולת מתיאונים, טירוזין, ובאופן חלקי גם בליוזין.

בני הבקר, שגדלים בתנאי שפע של חלבון צמחי, מפצים עצמם בכ"ז ואף מהר מאוד לאחר